

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput. XIII. Peccata quæ vel externum respiciunt objectum, vel in exteriori
actione consummantur, numero multiplicantur, pro numerica
multiplicatione vel objectorum moraliter completorum, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

fiteri debeat, qui uno ictu simul occidit decem homines? Respondent Lugo & Tarnburinus, satis esse si dicat: *Uno ictu occidi multos*, tamen non satis esset dicere: *Uno ictu occidi hominem*, vel *commissi homicidium*. Quia sic Confessarius intelligeret unum tantum hominem occidisse, adeoque poenitens deciperet Confessarium, nec peccatum suum explicaret ut fecit, sed aliter quam fecit.

107 Sed contra 1°. in quocumque actu reperiuntur plures specie malitiæ, reperiuntur plura specie peccata: ergo in quocumque actu reperiuntur plures numero malitiæ, reperiuntur plura numero peccata. Sed extra controversiam est, tam confitenda peccata omnia quoad numerum, quam quoad speciem. Ergo.

108 2°. dum Tridentinum declarat, omnia peccata quoad speciem explicanda esse, id declarare intelligitur de omnibus malitiis specie distinctis. Dum ergo idem Concilium pariter declarat omnia peccata quoad numerum explicanda, id declarare intelligitur de omnibus malitiis numero distinctis. Sicut enim non explicatis omnibus malitiis specie distinctis, non censentur explicari omnia peccata quoad speciem; sic non explicatis omnibus malitiis numero distinctis, non censentur explicari omnia peccata quoad numerum.

109 3°. dum uno quis ictu decem occidit homines, vel committit decem moraliter homicidia, vel unum? si unum, quidni sufficiat dicere, *feci homicidium*? si decem, vel confiteri debet decem, vel confitetur non debet plura. Si enim unitas actus denarium impedit numerum peccatorum, impedit & pluralitatem eorum. Vel si non impedit pluralem numerum, nec impedit denarium.

CAPUT XII.

Ad multiplicandas numero malitias in peccatis, quæ vel externum obiectum respiciunt, vel in exteriori actione consummantur, necessaria non est moralis interruptio, seu multiplicatio actus interioris.

110 Quidam Neoterici, quos inter Gabriel noster à S. Vincentio disput. 8. de poenit. q. 5. ad numericam distinctionem peccatorum universim requirunt distinctionem numericam actuum voluntatis in esse moris; ad eam verò necessariam arbitrantur moralem in actu voluntatis interruptionem, seu multiplicationem. Unde censent, nonnisi unum numero peccatum committi ab eo, qui unicâ volitione moraliter/ininterruptâ, decem occidit homines, vel fornicatur cum decem feminis, deciesve cum una; aientes obiecta ista, licet materialiter plura, formaliter uniri, constitutæque unicum totale obiectum formaliter terminativum istius volitionis.

111 Placuit hæc doctrina Caramueli in regul. D. Bened. disput. 62. n. 910. ubi sic: „Unitas moralis peccati desumitur ab actu voluntatis. Unde patet esse unum peccatum, velle

unico voluntatis actu occidere quatuor homines. Quia licet hi sint plures in genere physico, in voluntate tamen sunt per modum unius. Nam unius actus non datur nisi unum obiectum. Quare in ea sententia, quæ tenet circumstantias aggravantes non esse in confessione ne aperiendas, sufficeret illi in confessione dicere, volui semel occidere. Quia non voluit bis, ut supponitur. Quod autem voluerit unum, vel quatuor, actum aggravat, sed non multiplicat; & ita solum est extensio materialis. Eandem illationem facit Gabriel à S. Vincentio ubi supra q. 6. addens, unum numero peccatum committere, qui uno voluntatis actu proponit horas vel jejunium omittere per totam quadragesimam, sicut & illum qui debitam restitutionem per longum tempus omittit, & qui plurium confessiones audit, cum conscientia peccati mortalis. Et q. 7. statuit conjugatum, adulterantem cum conjugata, non committere nisi unum numero peccatum. Et idem ait de Religioso cum Religiosa peccante contra castitatem. Unde satisfacet (inquit) in confessione suam vel complicitas peccatum manifestando, nec tenebitur utriusque statum manifestare.

Similiter Martinus de san. Joseph, & Joannes Pontius, apud Dianam p. 11. tract. 3. miscellan. resol. 3. Leander q. 20. & alii apud Guimenium, tract. de peccatis proposit. 8. docent, eum qui unâ actione lædit decem personas, vel uno actu decem occidit, non committere decem peccata, sed unum, nec teneri explicare numerum occisorum.

Denique Zanardus Director. p. 1. c. 18. cum Berarduo in summa corona, & Archangelo Rubeo apud Leandrum §. 7. q. 8. docet, eum qui per noctem cum amasia dormivit, etiam si ter cognoverit, unum peccatum commisisse, nec teneri dicere, tot vicibus cognovi, sed feci quod potui, „dummodo uno continuato voluntatis actu, absque interruptione id fecerit.

Sed contra hæc opinamenta militant argumenta, quæ prorsus cap. 10. ex quibus patet, quod licet, istis casibus, volitio sit physice una, est tamen moraliter multiplex numero, sicut est moraliter multiplex specie, dum fertur in obiecta specie diversa, vel consummatur actione specie multiplici, dum v. g. quis uno voluntatis actu, tres successivè cognoscit feminas, primò matrem suam, secundò monialem, tertio conjugatam, &c.

CAPUT XIII.

Peccata quæ vel externum respiciunt obiectum, vel in exteriori actione consummantur, numero multiplicantur, pro numerica multiplicatione vel obiectorum moraliter completorum, vel actionum consummatarum, id est, quarum singula sint ex se completa, seu definitum ex se terminum & consummationem

habent, non obstante unitate actus interioris.

- 115 **I**ste communis est sensus Doctorum, uti Leander supra n. 96. fatetur de eo qui uno voluntatis actu occidit decem homines, vel fornicatur decies. Satisque patet ex dictis n. 85. & seqq.
- 116 Quapropter etiam qui uno voluntatis actu tres homines odio habet, vel blasphematur de duodecim Apostolis, vel de pluribus detrahit personis, vel morose delectatur de copula habita cum pluribus, vel omittere vult horas per totum annum, vel jejunium per totam quadragesimam, tot numero peccata committit, quot sunt personarum, vel objecta istius voluntatis.
- Similiter qui uno voluntatis actu vult inferre mortem vel infamiam uni integræ familiæ, tot peccata committit, quot personarum sunt in ista familia, ut rectè noster Irenæus, post Azorium, &c.
- 117 Quod enim Navarr. & Bonac. aiunt, in hoc casu unum tantum numero peccatum committi, eò quòd tota familia in jure reputetur una persona, & omnes homines de familia eo modo componant unam familiam, quo omnes libri bibliothecæ, unam bibliothecam, omnes oves gregis, unum gregem, omnes partes domus, unam domum, &c. benè rejicitur à Sylvio, quia reverà tot sunt illius voluntatis objecta per se integra & completa, quot in ea familia personarum, quæ per hoc, quòd pertineant ad eandem familiam, non magis desinunt esse reverà personarum numero plures in esse moris, quàm esse desinant specie plures in esse moris, dum prima istius familiæ persona est pater delinquentis, secunda uxor, tertia Clericus, quarta Laicus, &c. id quòd manifestius apparet, dum uno quis voluntatis actu, uno etiam, si placet, actu occidit omnes de ista familia. Neque enim unicum tunc homicidium committit, sed plura, eaque specie diversa, in casu, de quo proxime, utique parricidium, uxoricidium, clericidium, &c. Signum ergo est, quòd singuli homines istius familiæ, non reputentur moraliter una persona, sed plures personarum completarum, quarum singulæ jus in propriam vitam, famam, &c. habent completum & distinctum completè à jure alterius.
- 118 Hinc patet 1. quòd personarum unius familiæ dici verè non possint una persona, sed tantum fictione juris, quæ in præsentem nihil facit ad rem. 2. quòd se non habeant ad invicem, sicut libri unius bibliothecæ, partes unius domus, &c. quia hæc in partibus non sunt jura distincta, sicut in illis personis.
- 119 3. quòd uno actu furari integram bibliothecam, integrum gregem, &c. sit unicum numero peccatum, sicut est unicum furtum: quia jus proprietarii, quòd læditur, est unicum. Uno vero actu occidere integram familiam ex decem personis compositam, de-

Tom. I.

cem sunt peccata, prout decem homicidia, quia unicum non est jus ad vitam, quòd læditur, sed reverà decem jura adæquatè distincta.

4. Quamvis furtum centum nummorum, uno actu sublatozorum uni personarum, sit unicum peccatum (gravitate æquivalens centum furtis unius nummi) ob unicum jus illius personarum violatum; furtum tamen centum nummorum, uno actu sublatozorum centum personis, centum peccata sunt, ob centum jura violata, & quia uno actu furari centum hominibus, æquè est committere centum furta, quemadmodum uno actu occidere centum homines est committere centum homicidia, ut rectè noster Irenæus, contra Vasquez.

An autem Confessarius tot peccata committat, quot audit confessiones, & homines absolvit in peccato mortali? negant (apud Leandrum §. 8. 19.) Rodrig. Lugo, Escobar, Tamburinus, Diana, & noster Gabriel à S. Vincentio supra: quia, non obstante multiplicitate confessionum & absolutionum, censetur unum moraliter judicium exercere, adeoque unum moraliter peccatum committere.

Sed non video, cur potius unum moraliter judicium exerceat, quàm unum moraliter judiciale Sacramentum, vel unam moraliter absolutionem. Profectò ubi diversæ sunt personarum, quæ judicantur, diversæque judiciales causæ, ac diversæ sententiæ, judicia sunt moraliter diversa: nec est cur eo casu sit unum tantum numero judicium & peccatum, potius quàm una numero fornicatio, unumque peccatum, dum quis integrâ nocte, cum pluribus meretricibus in eodem lecto miscetur uno voluntatis actu, vel uno iracundiæ impetu, in una rixa successivè plures occidit.

Affirmandum ergo cum Bonacina, Candi- do, Sylvestro, Azorio, Palao, & Dicastillo disput. 9. n. 83. de pœnit. & seqq. ubi præclusis aliorum evasionibus fusè ostendit, parem utrobique rationem; tria namque pœnitentiæ Sacramenta cum conscientia peccati mortalis administrata, æquè sunt tres actus moraliter completi, ac tres occisiones, aut tres fornicationes, &c. Unde Gabriel à S. Vincentio ingenuè fatetur, se non invenire adæquatam, & quæ sibi satisfaciatur, disparitatem. Nec aliam dat, nisi quòd major sit unio moralis in illa plurium confessionum auditione, quàm in pluribus illis occisionibus, & fornicationibus successivis, eò quòd confessiones facilius fiant una post aliam, quàm occisiones & fornicationes. Secunda namque fornicatio novam in fornicante requirit præparationem, naturæque excitationem, quæ non requiritur in plurium confessionum auditione. Unde (inquit) potius admitterem peccati unitatem in pluribus homicidiis successivè uno iræ impetu commissis, quàm in fornicationibus.

Sed hoc est argumento succumbere, disparitatemque inter occisiones & confessionum auditiones nullam dare; inter auditiones verò & fornicationes non est dare disparitatem mo-

ralem, sed merè physicam, nihilque facientem ad esse moris, utpote quâ non obstante, fornicationes in esse moris, sive in esse voluto, æquè facillè uniuntur, id est æquè facillè uno actu voluntatis intenduntur, quàm illæ auditiones: unitatem autem peccati ipse sumit ab unitate actûs voluntatis.

- 125 Denique si de fornicationibus ob id solum dispariter philosophandum esset, quòd sibi invicem succedere nequeant sine novo naturæ excitamento, sequeretur quòd siquis tam calidæ & abundantis esset naturæ, ut opus non haberet novâ istâ excitatione, successivè pluries fornicando, non involveret se nisi uno peccato: & siqui Confessarii tam debiles forent, ut inter unam & alteram confessionem oporteret eos nonnihil resumere spiritum, ob id solum involverent se multiplici peccato. Apage ista ridicula.

CAPUT XIV.

Externa actiones, licet numero distincta, si non sint ex se totales, sed ordinentur ad ulteriorem actum principalem, in quo consummantur (ut oscula, tactus, &c. ad copulam) non sunt plura numero peccata, quamdiu ad eundem illum actum, seu finem principalem ininterruptè sequentem ordinantur: dummodo specie distinctam malitiam non contineant.

- 126 **P**Robatur ex communi sententia Doctorum passim omnium, exemplificantium 1.º in furto, quo quis uno voluntatis actu, sed centum externis actibus surripit uni personæ centum aureos, ininterruptè unum post alium. Siquidem omnes istæ surreptiones constituunt unum totale furtum; sicut omnes istæ aurei unam summam totalem. 2.º in tactibus, & amplexibus impudicis, quæ, dum fiunt in ordine ad copulam, constituunt cum illa unum moraliter peccatum consummatum: ipsius enim sunt inchoatio & præparamentum, & in ipsa velut in centro suo moraliter uniuntur. Unde Bassæus verbo *peccatum* 40. ait, usum totius Ecclesiæ habere, quòd illi tactus, &c. necessariò non sint in confessione sigillatim exprimendi, sed sufficiat exprimere actum principalem, in quo factis intelliguntur per regulam à communiter accidentibus.

CAPUT XV.

Oscula, tactus, & similia, copulam jam consummatam subsequuntur, licet incontinenti, absque relatione operantis ad novam copulam, ita sunt peccata moraliter distincta à copula jam consummata, ut inter se videantur constituere unum moraliter peccatum, si fiant per actum voluntatis moraliter ininterruptum.

- 127 **S**atis Doctores conveniunt, similes actiones novum esse peccatum, distinctumque à

præcedenti copula, vel pollutione, dum post illam fiunt ad excitamentum novæ copulæ, vel pollutionis, sive hæc de facto sequatur, sive non. Dum enim subsequitur, sunt unum moraliter peccatum cum ea, uti vidimus capite præcedenti. Dum non subsequitur, ad novum quidem peccatum eo ipso referuntur, quo ad novam copulam, vel pollutionem.

De similibus verò actibus, post primam copulam, &c. factis incontinenti, non ex intentione novæ copulæ, &c. non ita conveniunt. Siquidem Navar. Azor. Salas, Henriquez, Fagund. Granado, Palao, Gabriel à S. Vincentio, &c. apud Leandrum §. 6. quæst. 8. negant esse peccatum distinctum à copula, vel pollutione præcedenti, aientes esse unum peccatum moraliter cum ea, velut appendices & complementum accidentale illius, & velut continuatam de ipsa complacentiam, ipsam naturaliter consequentem: cum naturale sit, quòd bonum delectabile jamjam habitum causet de se complacentiam.

Dicendum nihilominus cum Suarez, Vasquez, Coninck, Hurtado, Sylvio, & nostro Thoma à Jesu, esse peccatum distinctum, distinctèque confitendum, quia non sunt partes præcedentis copulæ, utpote jam antè ultimò consummatæ; nec eam sequuntur ex natura rei (magis quàm continuata commotio carnis, quæ per copulam acquisito termino quiescit) sed ex operantis malitia, suntque ex natura sua excitamentum & inchoatio novæ copulæ, vel pollutionis, potiùs quàm continuatio præcedentis. Denique ex natura rei non magis sunt appendix & complementum accidentale copulæ præcedentis, quàm ipsamet copula, vel pollutio sequens, ad quam ex natura sua disponunt. Atque idem cum Suarez & Sylvio dicendum de complacentia copulam subsequente.

Sed & ipsi tactus & oscula præcedentia copulam, sine relatione ad illam, etsi deinde mutata voluntate copula subsequatur, sunt peccatum moraliter ab illa distinctum, distinctèque confitendum, prout docent Vasquez, Lugo, & ipsemet Diana parte 9. tract. 9. resol. 66. & p. 11. tract. 5. resol. 42. contra Leandrum quæst. 10. quia ex natura sua non magis sunt dispositio & via ad copulam fornicariam, quàm sodomiticam, vel saltem ad pollutionem, adeòque non magis ex fine operis ordinantur ad illam, quàm ad istam, nec magis faciunt moraliter unum cum illa, quàm cum ista. Aliunde verò supponuntur ad copulam non ordinari ex intentione, seu fine operantis, sed operantis intentionem in illis sistere, & ad delectationem ex illis præcisè provenientem terminari. Ergo, &c.

Major est difficultas, an ejusmodi tactus & oscula, ulteriùs non relata ad copulam, &c. sint peccata, non solum à copula, &c. verum etiam ab invicem distincta, ita ut uno imperu venereo, & unâ intentione carnalis delectationis tactus, ad horam continuatâ,